

2013

Iedzīvotāju viedoklis par teledarba attīstības iespējām Latvijā

Aptaujas rezultāti

Aptauja daļēji finansēta Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētā INTERREG IVC programmas projekta „Micropol - attālinātā darba centri ārpus metropoļu reģioniem” (Nr.1097R4) ietvaros.

SATURS

I.	Aptaujas tehniskā informācija	3
	Respondentu sociāli demogrāfiskai profils.....	3
II.	Galvenie secinājumi.....	6
III.	Aptaujas rezultāti.....	9

I. Aptaujas tehniskā informācija

Laika posmā no 2012.gada 27.jūnija līdz 2012.gada 21.oktobrim INTERREG IVC projekta „MICROPOL – attālinātie darba centri ārpus metropoļu reģioniem” ietvaros Rīgas Tehniskās universitātes Tautsaimniecības un reģionālas attīstības institūts, sadarbojoties ar Limbažu un Balvu pašvaldībām, īstenoja aptauju, lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli par attālinātā darba izmantošanas iespējām, it īpaši novērtējot šādas darba formas attīstības iespējas Limbažu un Balvu novados.

Aptaujas anketas bija iespējams aizpildīt gan elektroniski portālā visidati.lv, gan klātienē Balvu un Limbažu novadu pagastu teritoriālajos punktos. Tā kā aptaujas laikā netika sasniegta cerētā respondentu aktivitāte, tad tuvojoties aptaujas beigām, anketas elektroniski aizpildīšanai tika izsūtītas arī tādos portālos kā draugiem.lv, [facebook](https://www.facebook.com), kā arī RTU adresātiem.

Respondentu sociāli demogrāfiskais profils

Kopumā aptaujā piedalījās un aptaujas anketas aizpildīja 1336 respondenti, no tiem 61% sievietes un 39% vīrieši. Balvu un Limbažu novados sieviešu īpatsvars bija vēl izteiktāks attiecīgi 84% Balvu un 78% Limbažu novadā. Vislielākais respondentu skaits pārstāvēja vecuma kategoriju no 18-30 gadiem (skat.1.tab.).

1.tabula

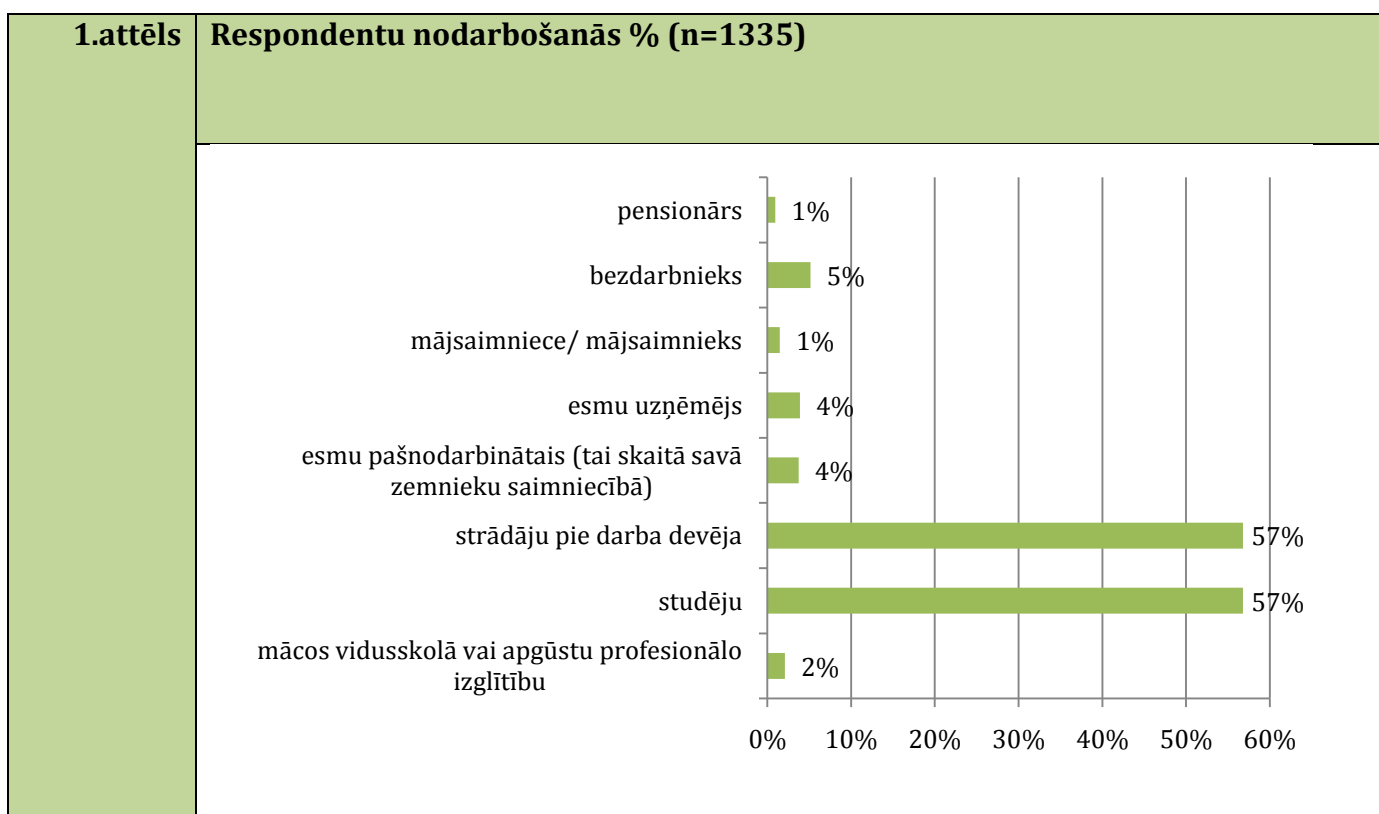
Respondentu vecums un dzimums (Kopā, Balvi and Limbaži)

Dzimums /Vecums /Teritorija	<18	18-30	31-40	41-50	51-62	>63	Kopā	Proporcija	
Sievietes	10	460	146	105	87	7	815	61%	
	Balvi	8	41	27	37	28	1	142	84%
	Limbaži	2	28	25	24	31	3	113	78%
Vīrieši	4	389	65	35	21	7	521	39%	
	Balvi	4	11	4	4	4	0	27	16%
	Limbaži	0	7	10	6	8	1	32	22%
Kopā (n)	14	849	211	140	108	14	1336	100%	
	Balvi	12	52	31	41	32	1	169	13%
	Limbaži	2	35	35	30	39	4	145	11%
Proporcija no kopējā	1%	64%	16%	10%	8%	1%	100%		

Tā kā respondentu skaits vecuma kategorijās līdz 18gadiem un pēc 63gadiem ir niecīgs (1%), tad šīs vecuma kategorijas turpmāk netiks atsevišķi analizētas.

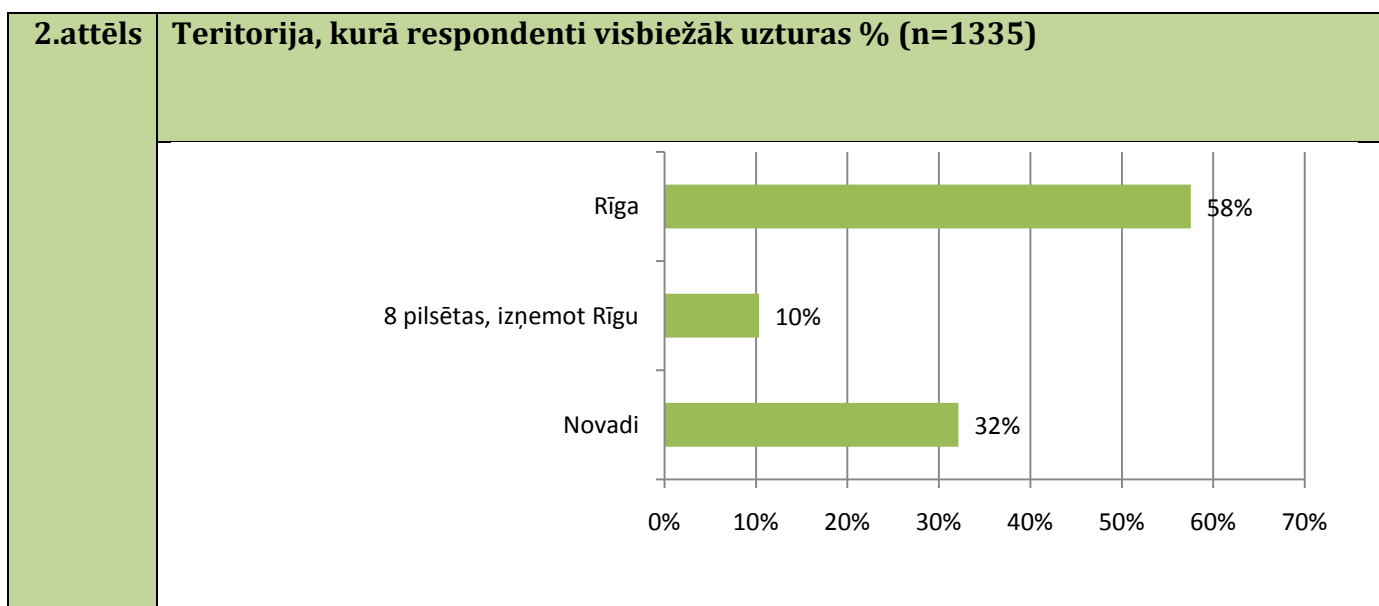
Tā kā viena anketa bija nepilnīgi aizpildīta, tad turpmāk analīzei tiek izmantoti 1335 respondentu rezultāti.

1.attēlā ir apkopota informācija par respondentu nodarbošanos. Vislielākais īpatsvars respondentu vai nu strādā (57%), vai studē (57%). Pēc tam seko bezdarbnieki 5%, uzņēmēji (4%) un pašnodarbinātie (4%).

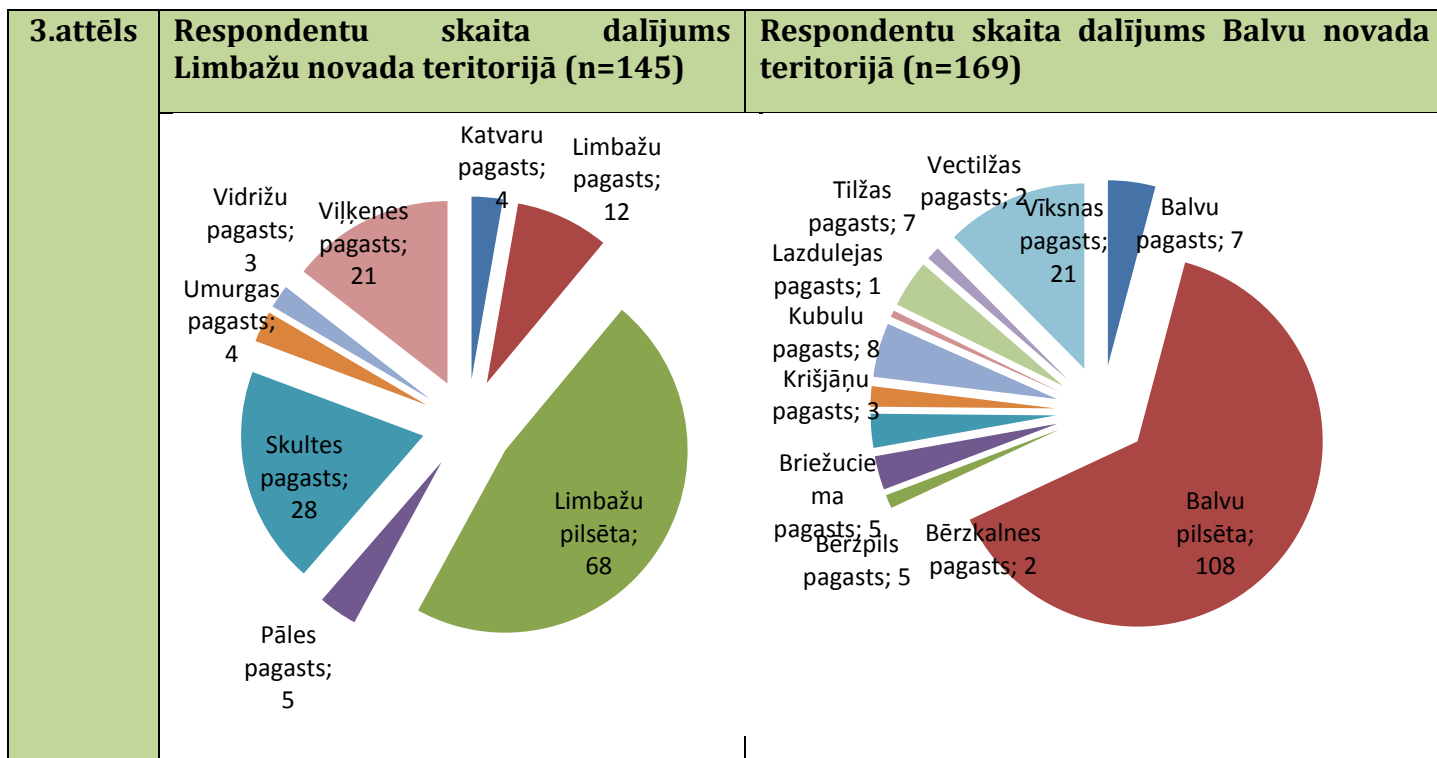

Piezīme: Kopējais atbilžu skaits pārsniedz 100%, jo bija iespējams atzīmēt vairākus atbilžu variantus.

2.attēlā ir atspoguļota informācija par teritoriju, kurā respondenti visbiežāk uzturas un uz kuru ir attiecināms respondentu izteiktais viedoklis pat attālinātā darba izmantošanas iespējām. Tādējādi no visiem respondentiem 58% pārstāv Rīgu, 32% novadus, t.sk. Balvu un Limbažu novadus un 10% pārstāv pārējās astoņas lielās pilsētas.

Balvu un Limbažu novada teritorijas pārstāvēja 23,6% respondentu. Attiecīgi 145 respondenti jeb 10,9% bija no Limbažu novada teritorijas un 169 jeb 12,7% no Balvu novada teritorijas. 3.attēlā ir parādīts respondentu skaits attiecīgā novada pagastos.

Kā redzams 3.attēlā, Limbažu un Balvu novadu teritorijās vislielākais respondentu skaits pārstāv Limbažu un Balvu pilsētas. Limbažu teritorijā seko Skultes pagasts ar 28 respondentiem un Viļķenes pagasts ar 21 respondentu, savukārt Balvu novadā visaktīvākais ir bijis Viksnas pagasts ar 21 respondentu.

II. Galvenie secinājumi

1. Lielākajai daļai respondentu aptaujas anketā atzīmētā teritorija ir pastāvīgā dzīves vieta. Attiecīgi 84% no visiem respondentiem kā iemeslu tam, kāpēc atrodas attiecīgajā teritorijā norādīja, ka viņi tur dzīvo. Savukārt no respondentiem, kas ir minējuši citu iemeslu un tādi ir 13%, visbiežāk minētais iemesls bija studijas vai darbs. Savukārt 86% respondentu attiecīgajā teritorijā dzīvo pastāvīgi, 11% ilgāk par mēnesi, bet 3% mazāk par mēnesi.

Līdzīga situācija ir vērojama arī, nosaucot atrašanās iemeslus Limbažu un Balvu novados. Attiecīgi 90% respondentu, kuri pārstāv Limbažu novadu, šajā novadā dzīvo pastāvīgi, 2% respondentu no to kopskaita novadā pavada atvaļinājumu, 2% viesojās pie radiem vai draugiem, 2% ieradušies biznesa darīšanās, pārējo iemeslu uzskaitījums ir maznozīmīgs un tas minimāli var ietekmēt aptaujas rezultātu. Savukārt 91% Balvu novada respondentu šajā novadā dzīvo pastāvīgi, bet 5% aptaujāto iedzīvotāju viesojas Balvu novadā pie radiem vai draugiem.

No visiem respondentiem Limbažu novadā dzīvo pastāvīgi 88%, 6% respondentu dzīvo novadā ilgāk par mēnesi un 6% mazāk par mēnesi, savukārt Balvu novadā no visiem respondentiem 88% dzīvo pastāvīgi, 8% respondentu dzīvo novadā ilgāk par mēnesi un 4% mazāk par mēnesi.

2. Lielākā daļa respondentu savas IKT prasmes attālinātā darba veikšanai novērtē kā atbilstošas. Šādu atbildi ir snieguši 82% respondentu, savukārt 15% tās novērtē kā daļēji atbilstošas, tikai 1% no visiem respondentiem savas IKT prasmes novērtē kā neatbilstošas, bet 2% ir grūti pateikt. Savukārt novados situācija nedaudz atšķiras. Zināšanas, pieredze un prasmes darbā ar datoru, internetu un citām IK tehnoloģijām gan Limbažu, Balvu novadā par atbilstošām uzskata 66% respondentu, par daļēji atbilstošām 25% Limbažu un 27% Balvu respondentu, bet par neatbilstošām 6% Limbažu un 5% Balvu novada respondentu. Savukārt grūti novērtēt savas prasmes ir 4% Limbažu novada respondentu.
3. Visbiežāk uzdevumus, kur nepieciešams izmantot IKT tehnoloģijas, respondenti veic no mājām. Šādu atbildi ir snieguši 85% no visiem respondentiem, 47% to dara darbā, 23% mācību iestādē, bet 12% bibliotēkā. Lai gan arī novados respondentu lielākais īpatsvars visbiežāk datoru, printeri, kopētāju, internetu un citas IKT izmanto no mājām vai darbā, tomēr īpatsvars ir atšķirīgs. Attiecīgi Balvu novadā 68% respondentu šādus uzdevumus veic no mājām, bet 41% darbā, savukārt Limbažu novadā 79% aptaujāto šādus uzdevumus veic no mājām, bet 46% darbā. Savukārt 14% Limbažu novada respondentu un 21% Balvu novada respondentu IKT tehnoloģijas izmanto bibliotēkā, bet 1% Limbažu novadā un 10% Balvu novadā izmanto mācību iestāžu piedāvātās iespējas.
4. Kopumā respondenti ļoti pozitīvi novērtē iespēju strādāt attālināti. 81% no visiem respondentiem apgalvo, ja tiktu radīta iespēja strādāt attālināti, neatrodoties darba vietā, viņi to izmantotu. 11% respondentu šāda iespēja nav aktuāla, bet 7% šādu iespēju neizmanto. Līdzīgs viedoklis ir arī novadu iedzīvotājiem, lai gan Limbažu novadā zemāks īpatsvars iedzīvotāju atbalsta šādu iespēju. Savukārt atbilstoši vecumam respondentu skaits diezgan līdzīgi abos novados sadalās starp visām vecuma grupām no 18 līdz 50 gadiem. Attiecīgi, ja šāda iespēja tiktu radīta, Balvu novadā to izmantotu 81% respondentu, 14% respondentu tas nav aktuāli un 5% respondentu ir atbildējuši noraidoši. Visvairāk respondentu (26%), kas izmantotu iespēju strādāt attālināti, Balvu novadā ir vecumā no 18-30 gadiem. Savukārt 20% respondentu ir vecuma grupā no 41-50 gadiem, bet tikai 14% respondentu vecumā no 31-40 gadiem. Ja Limbažu novadā tiktu radīta iespēja strādāt attālināti, neatrodoties darba vietā, to izmantotu 74% respondentu, 10% - nepiekrīt šādai iespējai, bet 16% šāds piedāvājums nav aktuāls. Limbažu novadā attiecīgi lielāko interesi (21%) par strādāšanu attālināti, neatrodoties

darba vietā izrādīja respondenti vecuma grupā no 31 - 40 gadiem, 19% respondentu vecuma grupā no 18- 30 gadiem un 19% respondentu 41- 50 gadus veci respondentu.

5. Lai gan gatavību izmantot TELECENTRU - ar IKT aprīkotas telpas attālinātā darba veikšanai - pauz vairāk kā ½ respondentu jeb 52%, tomēr lielāka priekšroka tiek dota darbam no mājām. Attiecīgi, ja tiktu radītas iespējas strādāt attālināti, 77% no visiem respondentiem priekšroku dotu darbam no mājām un 14% darbam telecentrā. Savukārt 10% respondentu šāda iespēja nav aktuāla. Ja Limbažu novadā tiktu izveidots telecentrs, tad to būtu gatavi izmantot 45% respondentu, 32% respondentu tas nav aktuāli, bet negatīva attieksme pret šo piedāvājumu ir 23% respondentu. Savukārt, ja Balvu novadā tiktu izveidots telecentrs, tad to būtu gatavi izmantot 68% respondentu, 24% respondentu tas nav aktuāli, bet negatīva attieksme pret šo piedāvājumu ir 8% respondentu. Lai gan liela daļa respondentu būtu gatavi izmantot TELECENTRA pakalpojumus, tomēr 75% Limbažu novada un 61% Balvu novada respondentu dotu priekšroku darbam mājās. Attiecīgi 6% Limbažu novada 26% Balvu novada respondentu dotu priekšroku darbam telecentrā, bet 19% Limbažu novada un 13% Balvu novada respondentu tas nav aktuāli. Gan sievietes (63% Balvu novadā un 73% Limbažu novadā), gan vīrieši (48% Balvu novadā un 78% Limbažu novadā) dotu priekšroku attālinātā darba veikšanai no mājām, TELECENTRĀ attiecīgi būtu gatavi strādāt 25% Balvu novada un 8% Limbažu novada sievietes un 30% aptaujāto Balvu novada un 0% Limbažu novada vīriešu.
6. No TELECENTRĀ piedāvātā pakalpojumu klāsta visbiežāk respondenti būtu gatavi izmantot kopēšanas, skanēšanas, drukāšanas pakalpojumus (51%), ar datoru un internetu aprīkota darba vieta (42%), tad seko iespēja satikties ar cilvēkiem, kas veic līdzīgu darbu (32%) un iespēja saņemt konsultācijas par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību (31%). Savukārt 25% respondentu būtu svarīga darba iespēju piemeklēšana, 22% telpa sanāksmēm un tikšanās un 21% tas nebūtu aktuāli. Ir vērojamas atšķirības Limbažu un Balvu novada respondentu viedoklī par piedāvātajiem pakalpojumiem - daudz aktīvāk tos būtu gatavi izmantot Balvu novada iedzīvotāji. Attiecīgi Limbažu un Balvu novada iedzīvotāji kā svarīgākos pakalpojumus, kurus vēlētos saņemt telecentrā, ir minējuši šādus: ar datoru un internetu aprīkota darba vieta (32 % Limbažu un 46% Balvu novada respondentu); kopēšanas, skanēšanas, drukāšanas pakalpojumus (30% Limbažu novada un 53% Balvu novada respondenti), iespēja satikties ar cilvēkiem, kas veic līdzīgu darbu (26% Limbažu novada un 34% Balvu novada respondenti); iespēja saņemt konsultācijas par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību atzīmē (25% Limbažu novada un 37% Balvu novada respondentu); darba iespēju piemeklēšana svarīga ir 23 % Limbažu un 31% Balvu novada aptaujāto; telpa sanāksmēm un tikšanās (13% Limbažu novada un 15% Balvu novada respondentu); man tas nav aktuāli min 29% Limbažu novada un 13% Balvu novada respondentu; cits variants norādīts 1 % abu novadu respondentu. 2.tabulā ir apkopota situācija perspektīvā Latvijā kopumā un Limbažu un Balvu novados, ja telecentrā tiek sniegti dažādi pakalpojumi. Pēc respondentu domām, pēc nepieciešamības un svarīguma tie sarindojas šādā secībā (sākot no prioritārā):

2.tabula

Telecentrā sniegto pakalpojumu novērtējums perspektīvā

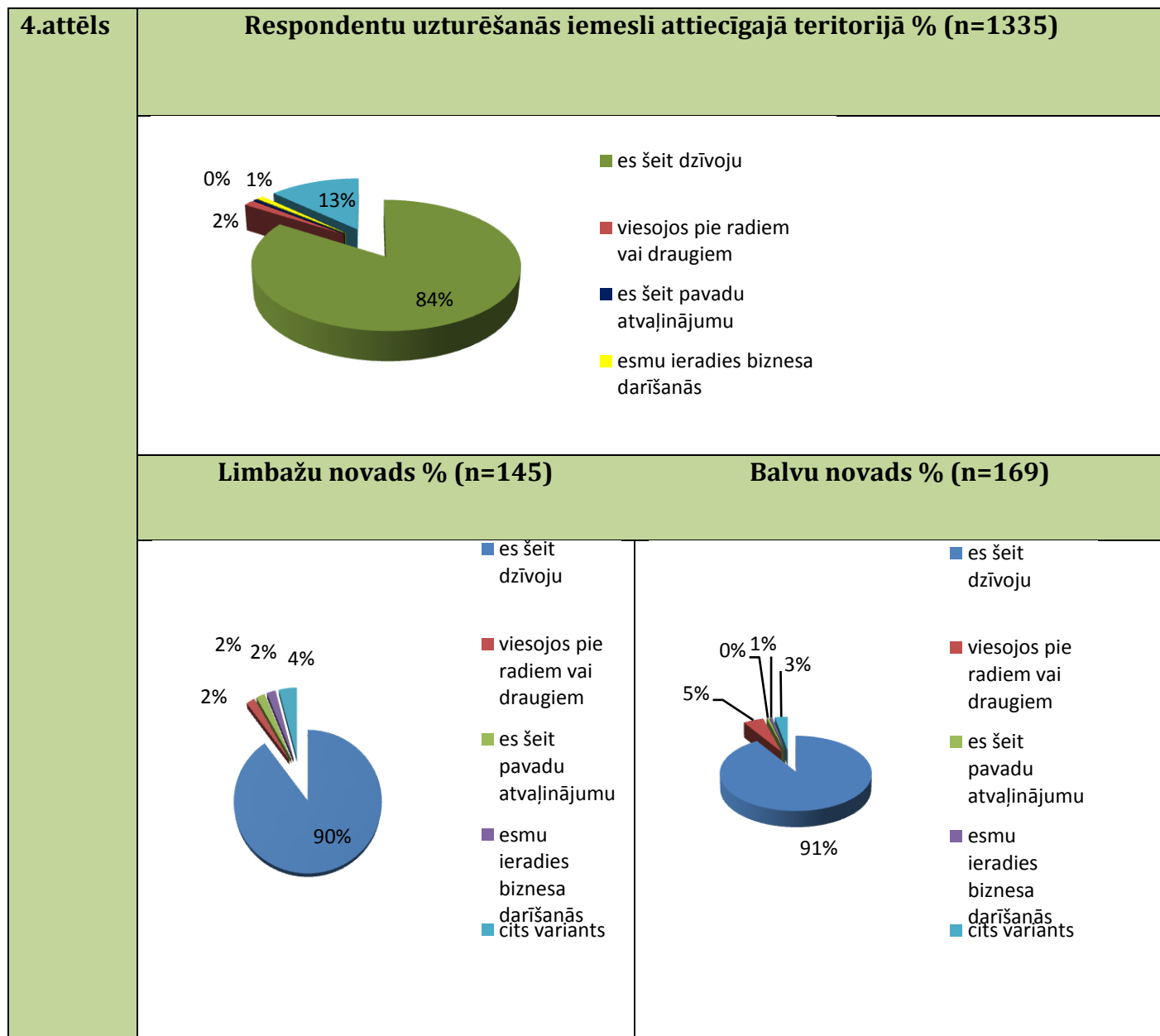
N.p. k.	Kopā	Limbažu novads	Balvu novads
1.	Iespēja veikt/saņemt kopēšanas, skenēšanas, drukāšanas pakalpojumus.	Ar datoru un internetu aprīkota darba vieta.	Iespēja veikt/saņemt kopēšanas, skenēšanas, drukāšanas pakalpojumus.
2.	Ar datoru un internetu aprīkota darba vieta.	Iespēja veikt/saņemt kopēšanas, skenēšanas, drukāšanas pakalpojumus.	Ar datoru un internetu aprīkota darba vieta.
3.	Iespēja satikties ar	Iespēja satikties ar	Iespēja saņemt konsultācijas

	cilvēkiem, kuri veic līdzīgu darbu.	cilvēkiem, kuri veic līdzīgu darbu.	par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību.
4.	Iespēja saņemt konsultācijas par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību.	Iespēja saņemt konsultācijas par uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstību.	Iespēja satikties ar cilvēkiem, kuri veic līdzīgu darbu.
5.	Darba iespēju meklēšana.	Darba iespēju meklēšana.	Darba iespēju meklēšana.

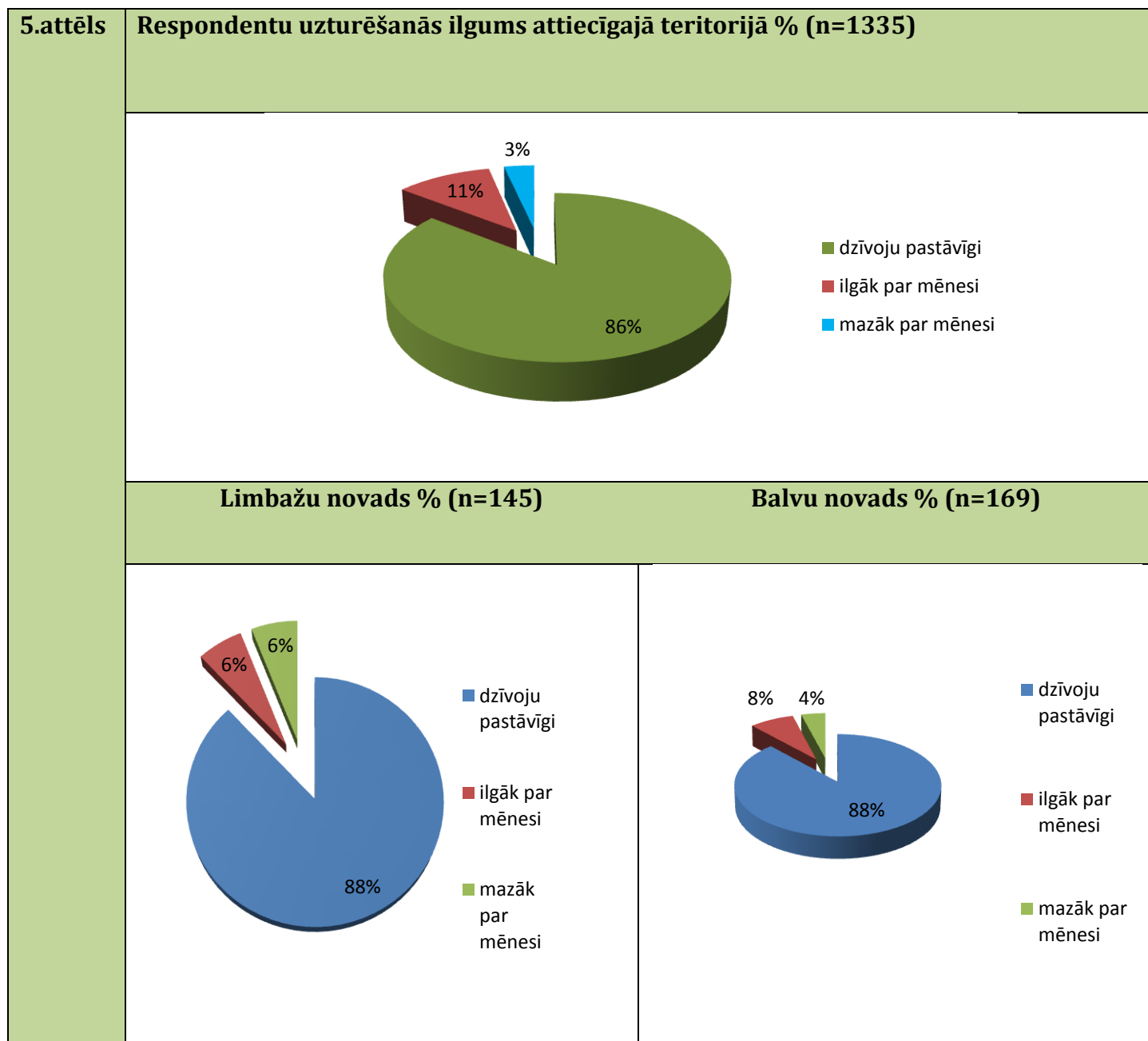
7. Visbiežāk respondenti (56%) kā ieguvumus teledarbam min personiskos labumus (iespēja vairāk laika pavadīt ar ģimeni, elastīgs darba laiks). Savukārt 38% svarīgāki ir ekonomiskie labumi (iespēja ietaupīt ceļa izdevumus un braukšanas laiku). 6% respondentu ir minējuši citu variantu, kur visbiežāk tika norādīti gan personīgie, gan ekonomiskie labumi. Arī Limbažu un Balvu novados kā svarīgākos labumus strādājot attālināti respondenti min personīgos ieguvumus; iespēju vairāk laika pavadīt kopā ar ģimeni, kā arī elastīgu darba laiku vēlas 49% Limbažu novada un 61% Balvu novada iedzīvotāji. Savukārt 39% Limbažu novada un 37% Balvu novada respondentu par svarīgiem uzskata sev ekonomisku labumu iegūšanu, piemēram, ietaupīt/ samazināt savus ceļa/ transporta izdevumus, kā arī samazināt ceļā pavadīto laiku. Pārējie respondentu ieteikumi ir procentuāli maznozīmīgi. Aptaujas dati atklāj, ka atbildes uz šo jautājumu ir atkarīgas no respondentu dzimuma, jo sievietes ekonomisko labumu nozīmi vērtēja augstāk nekā vīrieši.
8. Teledarba ieviešana ļautu ievērojami uzlabot produktivitāti, gan samazinot ceļā patērēto laiku, gan izdevumus, kā arī samazināt vides piesārņojumu; 34% respondentu tas ļautu iekonomēt 30min. līdz 1stundai laika, un 34% - vairāk kā vienu stundu laika, kuru tie pavada ceļā uz darbu. Tikai 21% respondentu darbs attālināti ļautu iekonomēt mazāk kā 30 minūtes, kuras tiek pavadītas ceļā, bet 11% tas nav aktuāli. Atšķirīga situācija ir vērojama novados. Tā Limbažu novadā iespējamais pārvietošanās laika samazinājums pa respondentu grupām sadalās šādi: 39% respondentu ekonomētu mazāk par 30 minūtēm, 21% respondentu iekonomētu vairāk par vienu stundu un 17% respondentu laika ekonomija varētu būt robežās no 30 minūtēm līdz vienai stundai (jautājums nav aktuāls 23% respondentu). Ceļā pavadītā laika izkliede varētu būt saistīta ar respondentu atrašanās vietu izvietojumu (dzīvošanu, atvaļinājuma pavadīšanu, biznesa lietu kārtošānu u.c.). Jāņem vērā, ka 47% respondentu dzīvo Limbažu pilsētā, 19% - Skultes pagastā, 14% - Viļķenes pagastā, 8% - Limbažu pagastā, bet pārējie respondenti (nelielā skaitā) citos pagastos, kas būtiski neietekmē aptaujas rezultātus. Savukārt, ja aptaujātie Balvu novada iedzīvotāji varētu strādāt attālināti, tad 41% respondentu iekonomētu mazāk kā 30 minūtes laika, ko citādi pavadītu ceļā uz/no darba, 26% respondentu iekonomētu 30 min. līdz 1 stundai un 17% iedzīvotāju iekonomētu vairāk kā 1 stundu sava ceļā pavadītā laika (jautājums nav aktuāls 16% iedzīvotāju). Jānorāda, ka eksistē novadi (pagasti), piemēram, Pāles pagasts, no kura tā iedzīvotāji ar sabiedrisko transportu nevar nokļūt uz darbu un atpakaļ uz mājām. Diemžēl šāda problēma ir aktuāla arī citos novados.

III. Aptaujas rezultāti

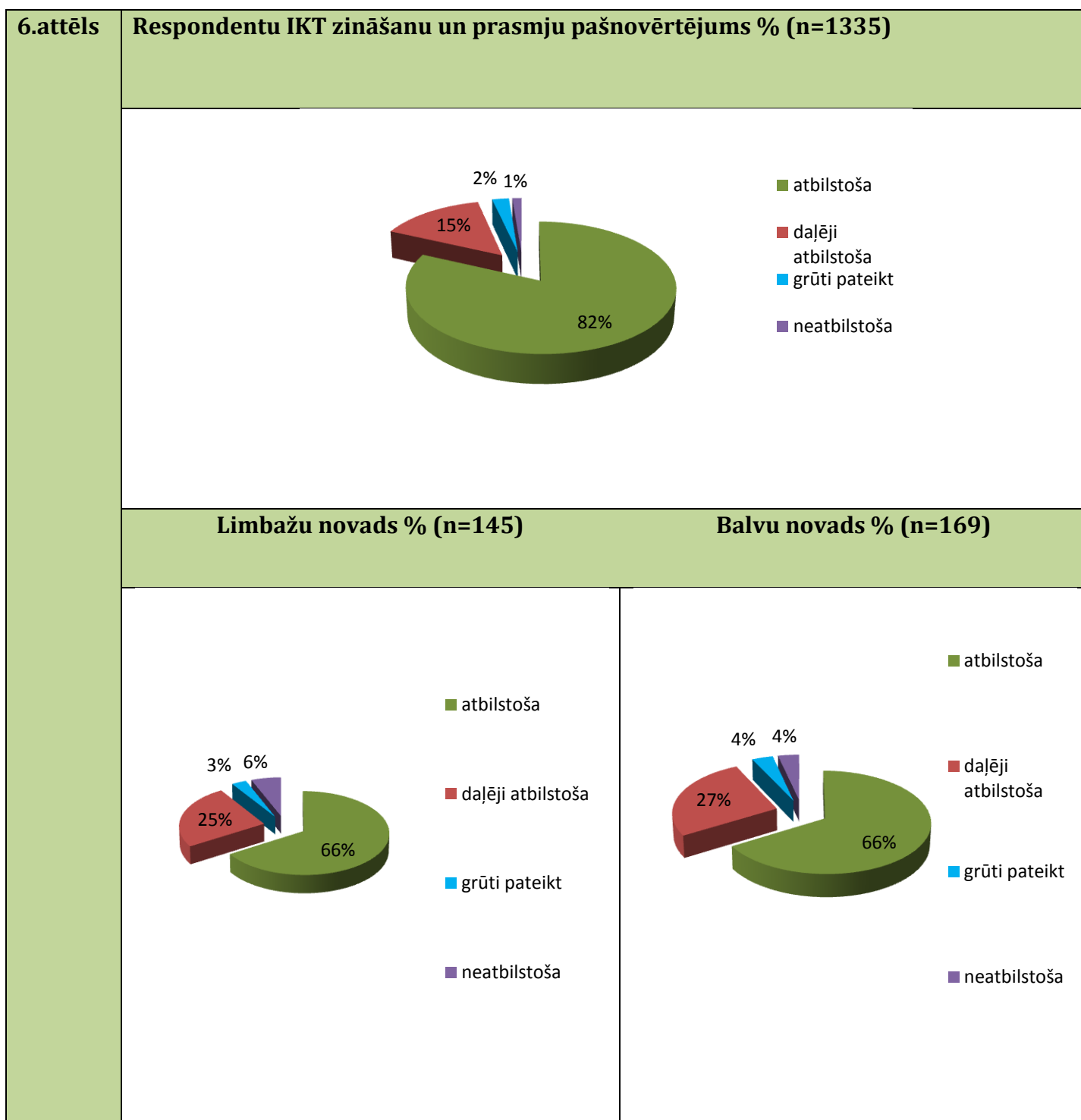
1. Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet iemeslu, kāpēc atrodaties šajā novadā/republikas nozīmes pilsētā:

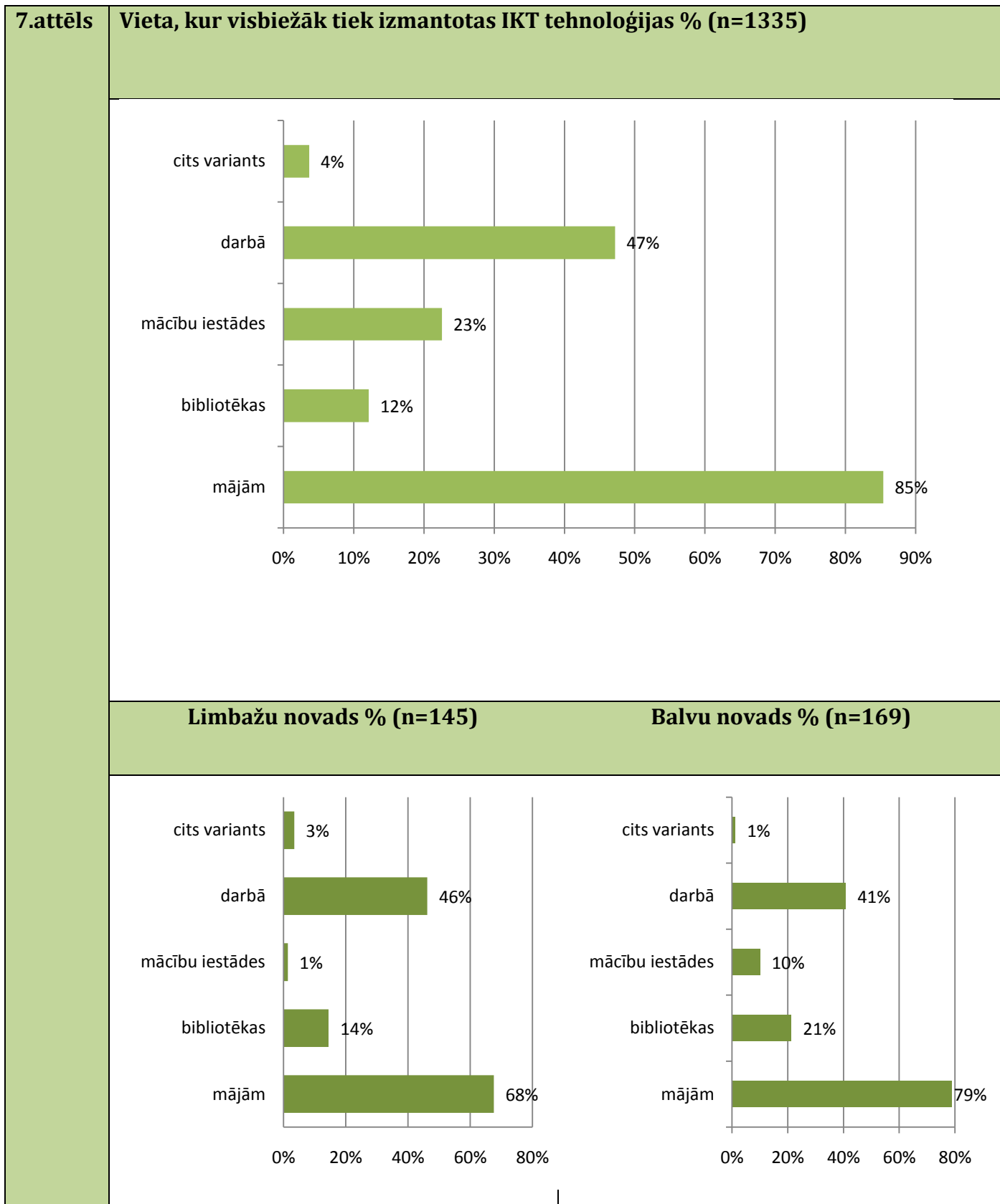
2. Aptaujas jautājums: Lūdzu, norādiet, cik ilgu laiku pavadāt šajā novadā/republikas pilsētā:

3. Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet savas zināšanas, pieredzi un prasmes darbā ar datoru, internetu un citām tehnoloģijām

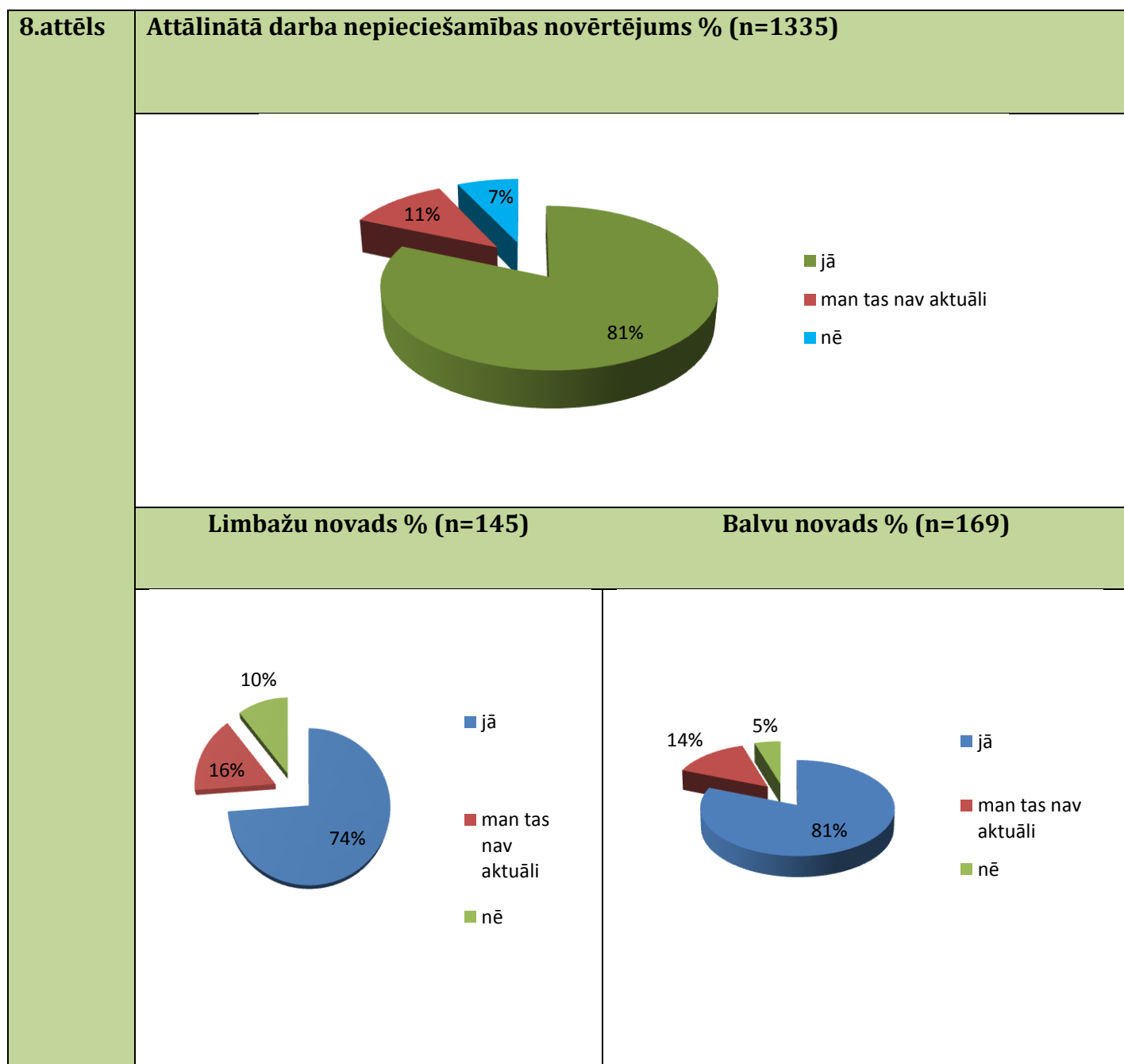

4. Aptaujas jautājums: Ja jums šobrīd ir jāveic kāds uzdevums, kurā nepieciešams izmantot (datoru, printeri, internetu, un citas tehnoloģijas), jūs to darāt no:

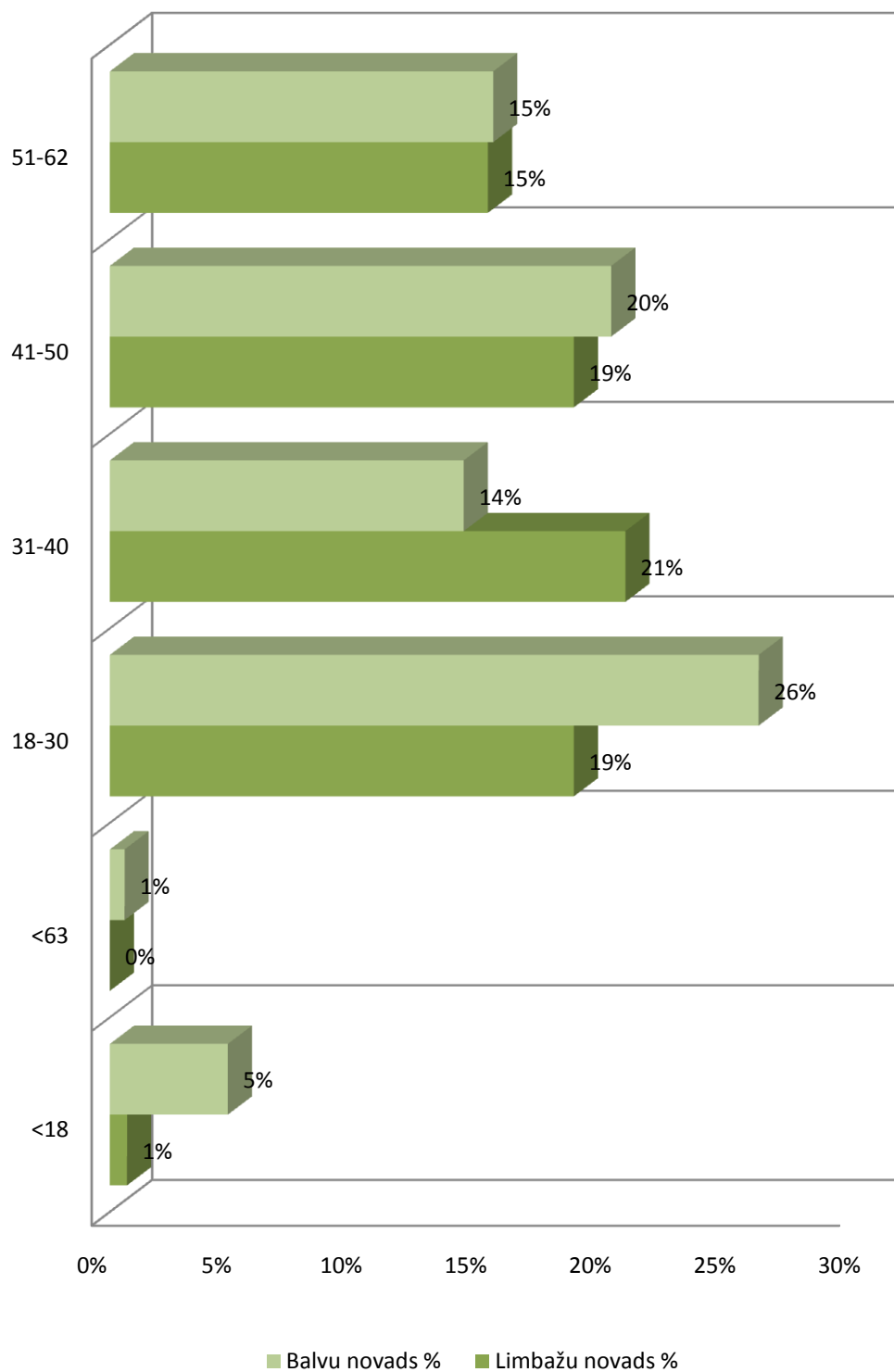
Piezīme: Kopējais atbilžu skaits pārsniedz 100%, jo bija iespējams atzīmēt vairākus atbilžu variantus.

5. Aptaujas jautājums: Ja jums tiktu radīta iespēja strādāt attālināti, neatrodoties darba vietā, vai Jūs to izmantotu:

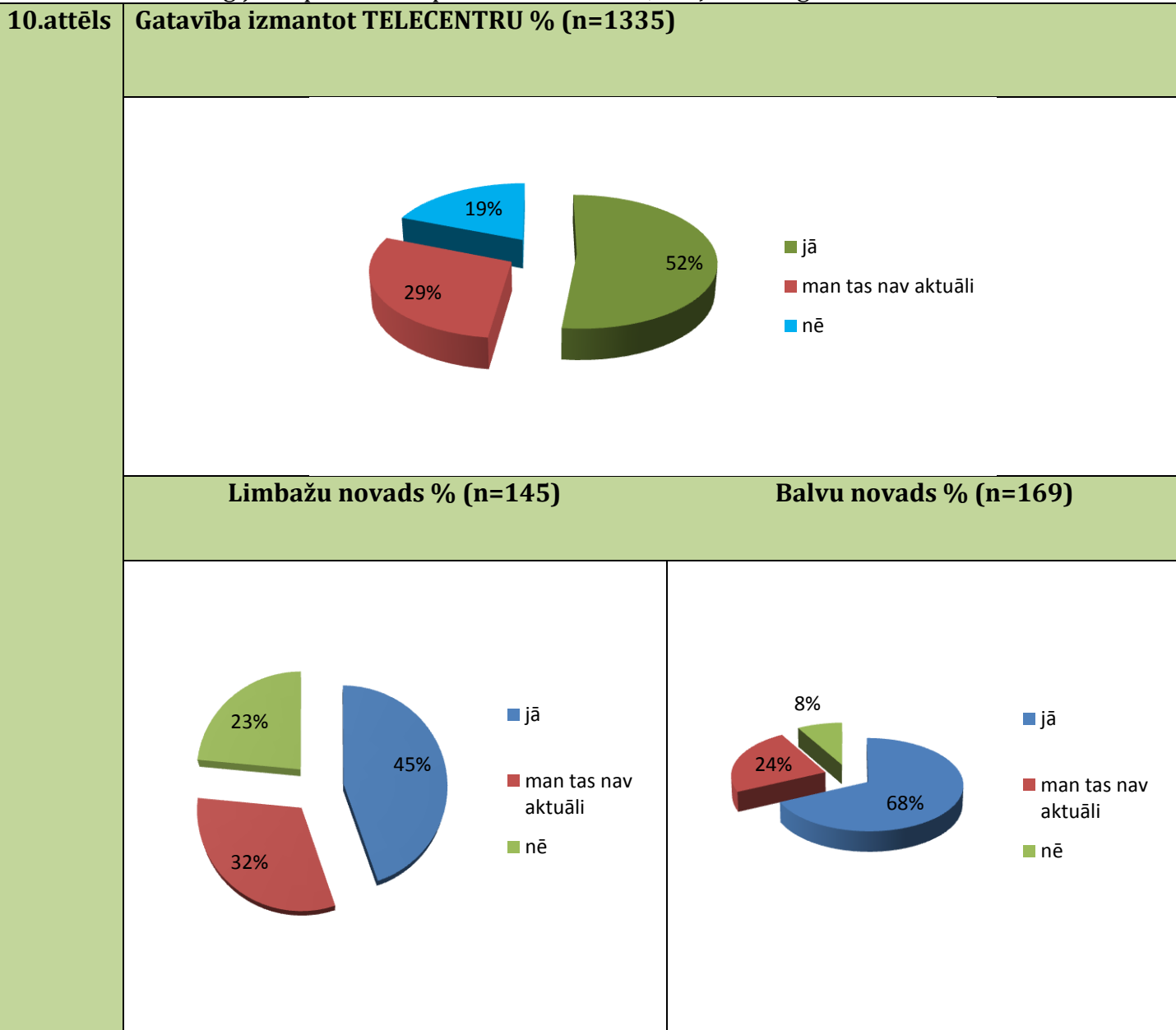

9.attēls

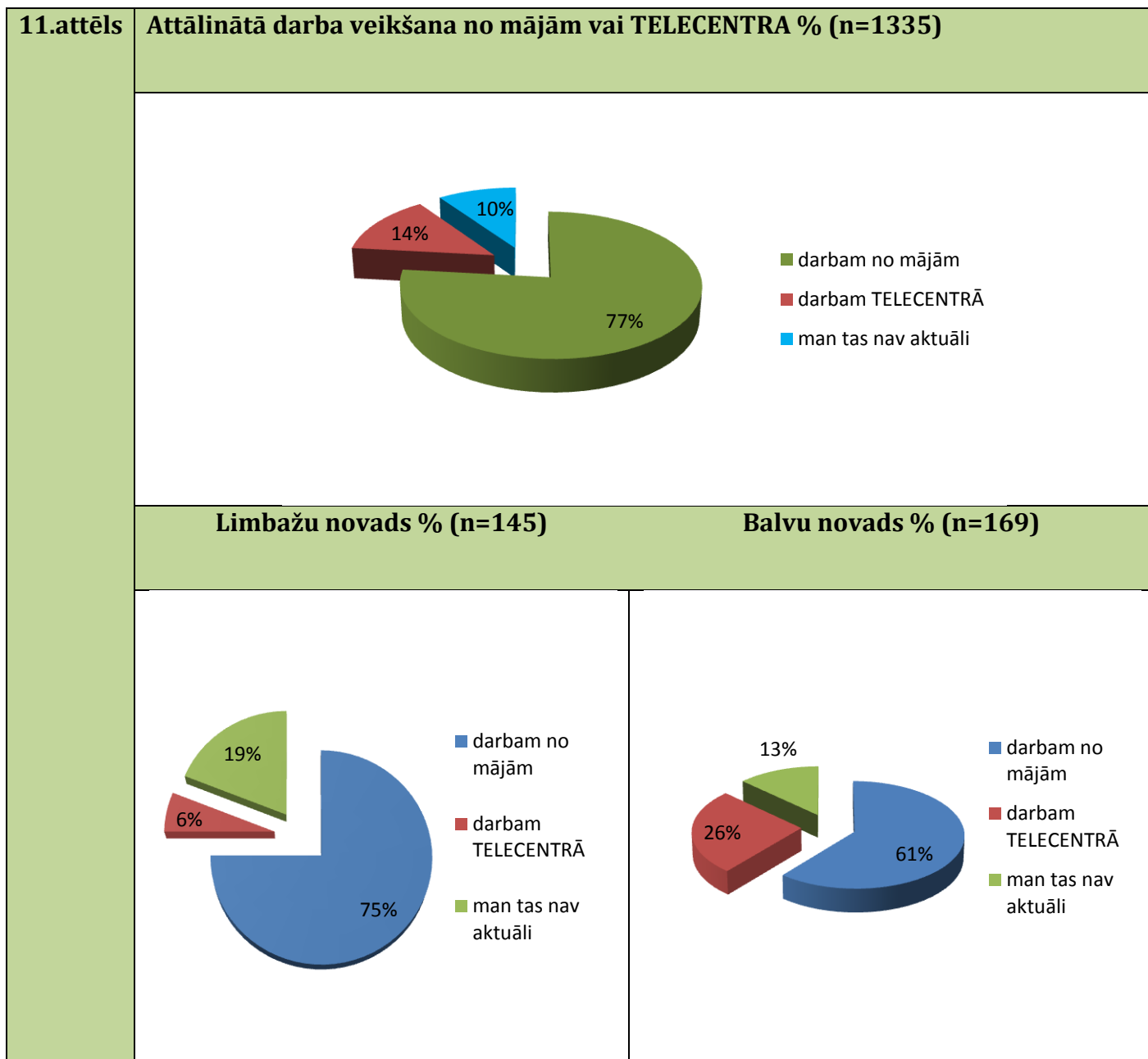
To respondentu, kas attālinātā darba nepieciešamību novērtējuši ar „jā”, dalījums pa vecuma grupām Limbažu novadā (n=145) un Balvu novadā (n=169), %

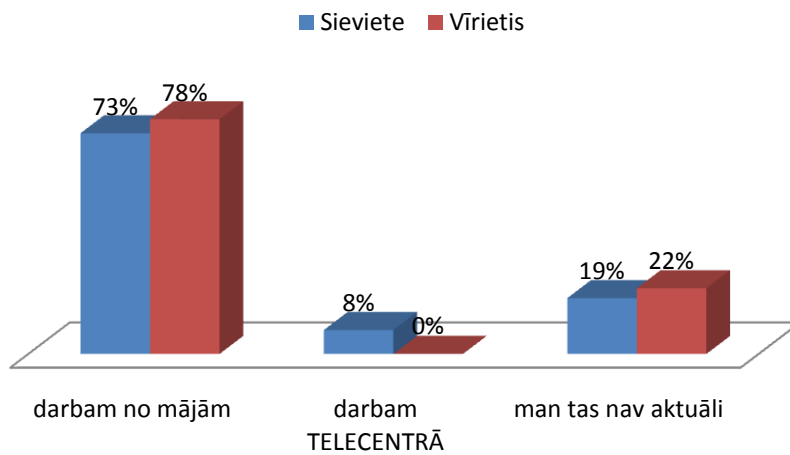
6. Aptaujas jautājums: Ja novadā/ republikas pilsētā tiktu izveidotas īpašas ar datoru, internetu un citām tehnoloģijām aprīkotas telpas – TELECENTRS, vai Jūs būtu gatavs to izmantot?

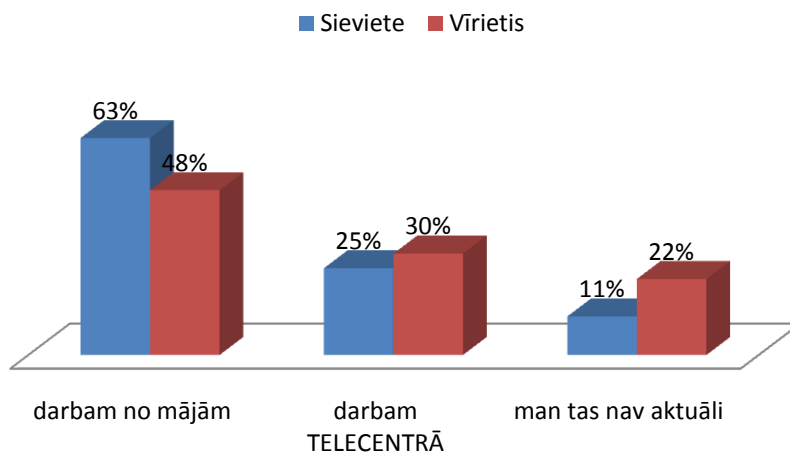
7. Aptaujas jautājums: Ja Jums tiktu radītas iespējas strādāt attālināti, neatrodoties darba vietā, lūdzu, novērtējiet, kam Jūs dotu priekšroku:

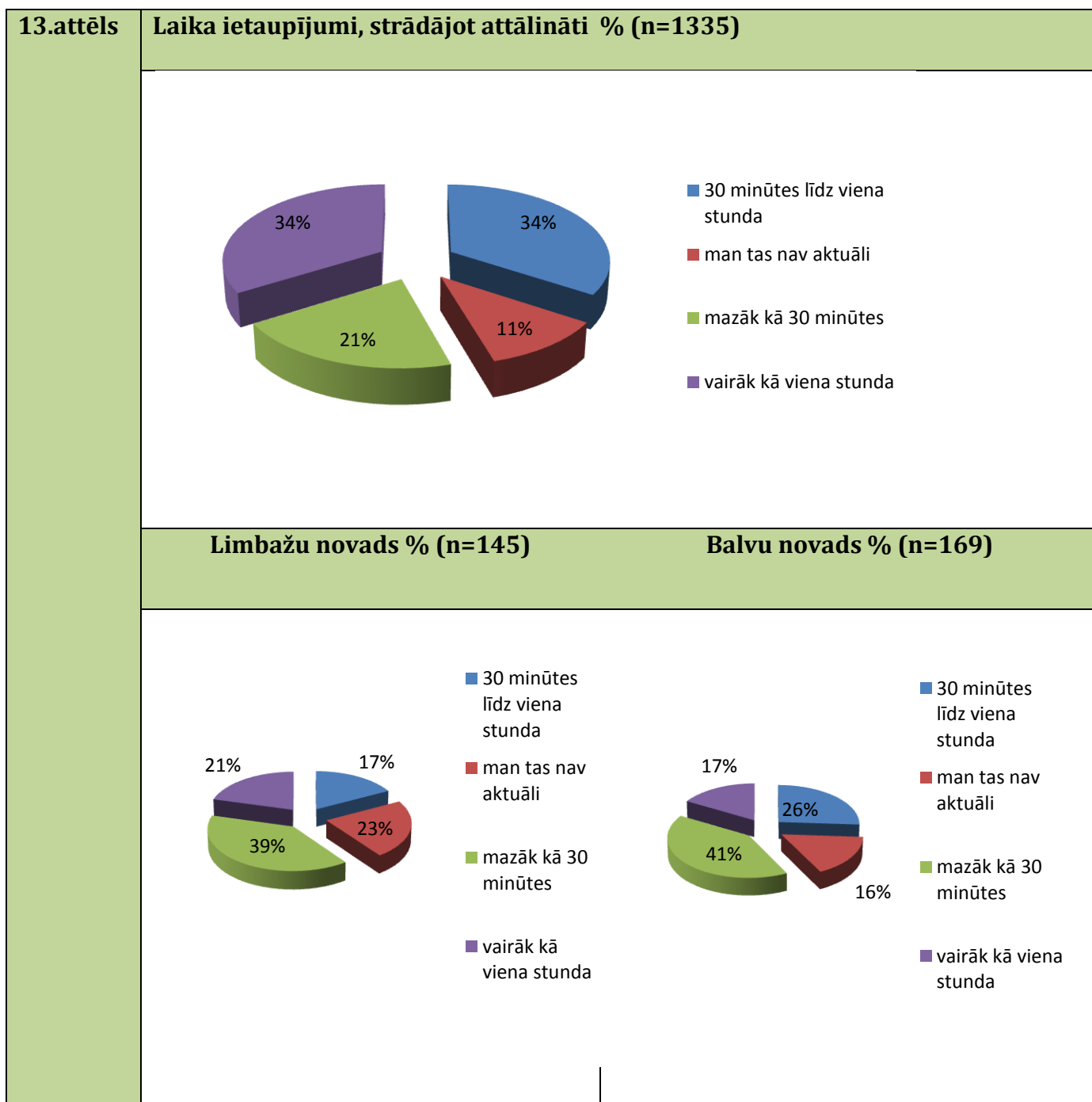
Limbažu novads (n=145)

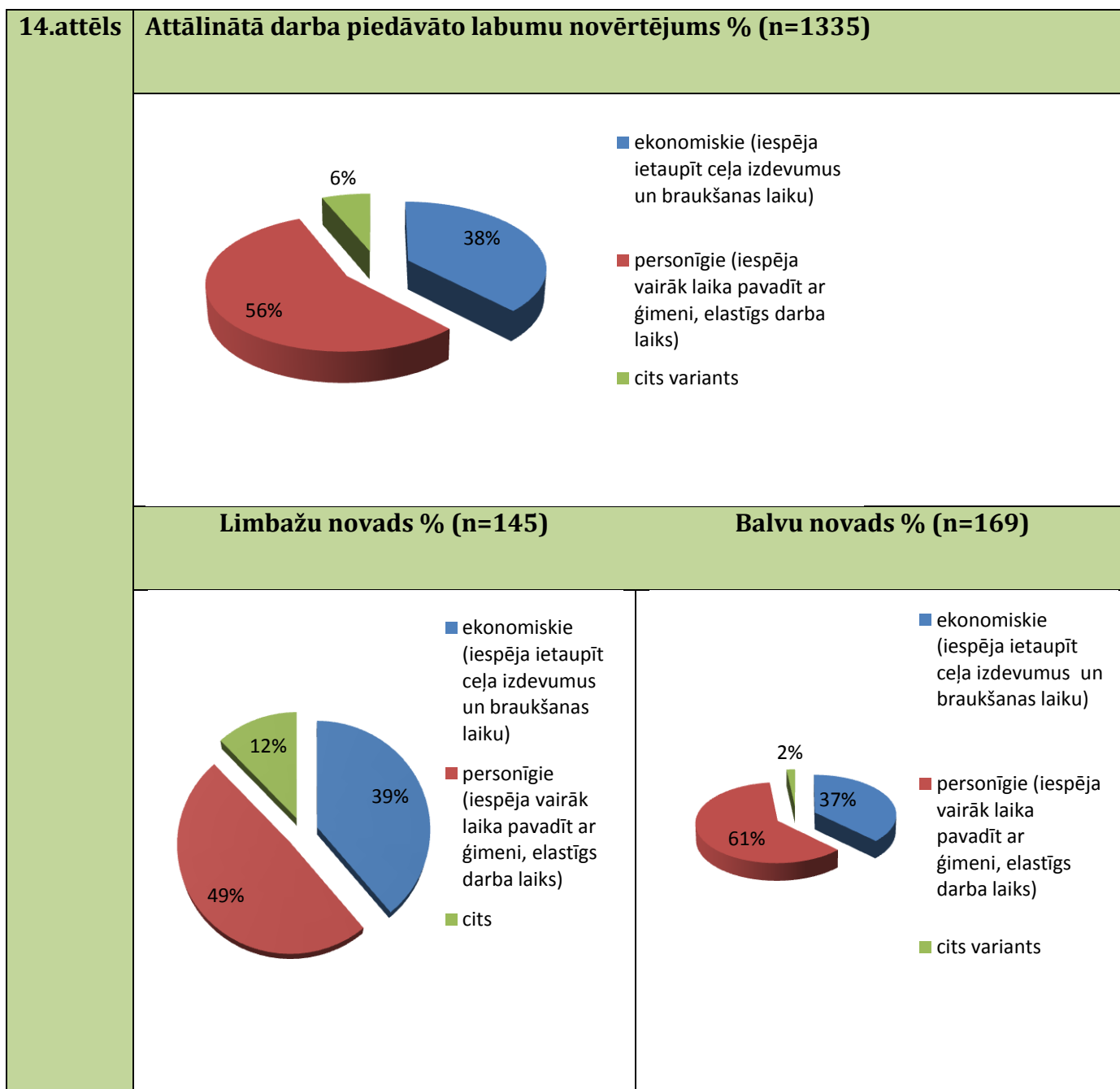
Balvu novads (n=169)

8. Aptaujas jautājums: Ja Jums tiktu radītas iespējas strādāt attālināti, lūdzu, novērtējiet, cik daudz laika, kuru pavadāt ceļā, Jūs varētu ietaupīt

9. Aptaujas jautājums: Lūdzu, novērtējiet, kādi labumi Jums šķiet svarīgāki, strādājot attālināti un neatrodoties darba vietā:

10. Aptaujas jautājums: Ja novadā/republikas pilsētā tiktu izveidots TELECENTRS – ar datoru un internetu aprīkotas telpas – kādi no tā sniegtajiem pakalpojumiem Jums būtu aktuāli (iespējams norādīt vairākus atbilžu variantus):

